

... Åses huis.
Avond. Er brandt een fakkel op
de schoorsteenmantel; poes op
een stoel aan het voeteneinde van
het bed.
Åse ligt in bed, ze friemelt
onrustig aan de spreij.

Åse Och, Heregod, het blijft stil,
hij komt niet; hoe lang moet dit nog duren?
Ik kan geen boodschap sturen;
er is zoveel dat ik hem zeggen wil.
Er kan geen uur gemist!
Zo onverwacht!
Wie had dat gedacht!
Och, als ik het maar wist -
waarom moest ik hem kastijden!

Peer Gynt (komt binnen)

Åse Moge de Heer je verblijden!
Lieve jongen, ben je daar!
Hoe durf je hier te komen?
Je leven loopt gevaar.

Peer Gynt

Och, het leven bestaat uit dromen.
Ik moest naar jou.

Åse

Kari zal beschaamd staan
en ik kan in vrede gaan.

Peer Gynt

Gaan? Wat zeg je nou?
Ik weet niet wat je van plan bent.

Åse

Peer Gynt (staat te draaien en
loopt de kamer in)

Ach, Peer, het loopt naar het end;
Zie je wel, ik loop weg voor dingen die moeten;
Ik dacht: hier ben ik vrij! -
Heb je koude handen en voeten?

Åse

Ja Peer, niet lang meer en het is voorbij -

breekt in mijn ogen het licht,
doe ze dan voorzichtig dicht.
En ga zorgen voor een kist;
lieve jongen, mooi naar mijn wens.
Oh ja, en ik wil -

Peer Gynt

Houd je stil!
Tijd genoeg, voordat dat wordt beslist.

Åse

Ja, ja.

... kijkt onrustig de kamer rond

Nu zie je wat ze over lieten. Zo is de mens.

Peer Gynt (met een ruk)

Begin je weer!

... hard!

Ik weet het wel, het is mijn schuld.
Dat je het nog een keer vertellen zult,
wat heb ik daar nou aan.

Åse

Jij! Nee, dat verdomde drankvat,
bij hem kwam het ongeluk vandaan!
Lieve jongen, toen je zelf teveel op had,
wist je niet meer wat je deed;
en toen je op de bok rondreed;
logisch dat je gek ging doen.

Peer Gynt

Ja, ja, dat liedje ken ik.
Dat is die zaak van toen,
die moet je mij besparen;
wat moeilijk is, bewaren
wij voor later - zo ben ik.
Laten we wat praten moeder, kom;
alleen maar over dingetjes van alledag, -
vergeten wat verkeerd was en wat krom,
wat scherp was en gevoelig lag.

... gaat op de rand van het bed
zitten

Kijk eens, de oude kat;
die leeft nog, hoe kan dat?

Åse 's Nachts heeft hij rare streken;
je weet, dat is een teken.

Peer Gynt (ontwikkeld) Is er nog iets in het dorp gebeurd?

Åse Als je de mensen mag geloven
is er een meisje, zij wil naar boven.

Peer Gynt (vlug) Mads Moen, heeft die nog lang gezeurd?

Åse Ze heeft geen centje pijn,
zegt men, terwijl haar ouders zo bedroefd zijn.

Toe Peer, ik wil dat je erheen gaat; -

Misschien weet jij wel raad -

Peer Gynt En de smid, hoe is het hem vergaan?

Åse Kom me niet met die ellendeling aan.

Ik wil liever zeggen hoe ze heet,
dat meisje, je weet -

Peer Gynt Nee, laten we wat praten moeder, kom -

alleen maar over dingetjes van alledag,

vergeten wat verkeerd was en wat krom,

wat scherp was en gevoelig lag.

Zal ik wat te drinken halen? Heb je dorst?

Kan je languit liggen? Het bed is wel wat kort.

Laat eens zien; - ik dacht dat ik het zag -

dit is het bed waar ik als jongetje in lag!

Dan kwam je 's avonds, weet je dat nog wel,

en stopte mij onder 't rendiervel,

en zong melodietjes met een rijm,

allerlei liedjes met een refrein.

Åse Ja en weet je!
 Als je vader weg ging op reis,
 dan speelden we sleetje.
 De vacht was ons dekkleed,
 de vloer een fjord onder het ijs.

Peer Gynt Ja, maar het mooiste was ons ros,-
 vast moeder, dat je dat nog weet-
 onze schitterende zwartvos -

Åse Denk je dat ik zoiets niet onthoud? -
 Dat was Kari's kat, die ik lenen kon;
 hij zat op een stuk hout -

Peer Gynt Naar het slot ten westen van de maan
 en het slot ten oosten van de zon,
 naar het Soria-Moria slot zijn we gegaan.
 Als zweep gebruikte je een stok
 die we vonden in het hok.

Åse Ik kwam uit een kuil omhoog -

Peer Gynt Ja, ja; je gaf de teugel vrij
 en tegelijkertijd boog
 je je om naar mij,
 terwijl je opsteeg
 en vroeg of ik het koud kreeg.
 God zegen je, mijn lelijk oudje, -
 mijn lieve vrouwtje! -
 Wat doet je kreunen?

Åse De harde plank achter mijn rug doet 't.

Peer Gynt Ga eens recht liggen; ik zal je steunen.
 Zie zo, nu lig je goed.

Åse Nee Peer, ik wil verhuizen!
 Peer Gynt Verhuizen?
 Åse Ja, verhuizen; de hele tijd wil ik dat al.
 Peer Gynt Leg de vacht over je heen. Doe niet zo mal.
 Ik zit op de beddeplank.
 Zie zo; nu maken wij de avond minder lang
 met versjes en met zang.
 Åse Haal liever het psalmboek,
 ik ben onrustig.
 Peer Gynt In het Soria-Moria slot gaan we op bezoek;
 bij de koning en de prins maken ze zich lustig.
 Lig rustig op het kussen in de slee;
 ik rijd erheen over de vlakke en jij gaat mee -
 Åse Maar lieve Peer, word ik daar dan verwacht?
 Peer Gynt Ja, wij beiden.
 Hup! Zwarte, vooruit met volle kracht!
 Moeder, lig je lekker toegedekt?
 Åse Ja, ja, ik voel dat we sneller rijden
 als Grane aantrekt.
 Lieve Peer, wat is dat voor geluid rondom?
 Peer Gynt De glinsterende klokken moeder, van de Dom.
 Åse Oei, nee toch, wat klinkt dat hol!
 Peer Gynt Nu rijden we over een fjord, houd vol.
 Åse Ik ben bang! Wat is dat voor gesuis,
 wat ruist daar zo wonderlijk wild?
 Peer Gynt Dat zijn de sparren moeder, op de hei; zit stil.
 Åse Ik zie vonken in de verte en er flitsen kleuren.
 Waar komt dat schijnsel nu vandaan?

... werpt een touw om het blok
 waarop de poes ligt,
 neemt een stok in de hand en
 gaat op het voeteneinde zitten

Peer Gynt Van het slot, de ramen en de deuren.
Ze dansen, kun je dat wel horen?

Åse Ja.

Peer Gynt Buiten zie ik Sint Petrus staan;
hij nodigt je naar voren.

Åse Groet hij?

Peer Gynt Ja, en hij bewijst je eer;
zet zoete wijn daar voor je neer.

Åse Wijn! En heeft hij ook gebak?

Peer Gynt Oh ja, een hele bak.
Proostin zaliger zet koffie en maakt eten klaar.

Åse Jezus! En zitten wij dan naast elkaar?

Peer Gynt Ja, wij samen en alleen.

Åse Och nee toch Peer, waar breng je mij in godsnaam
heen?

Peer Gynt (knalt met de zweep) Hup, Zwarte, opschieten jij!

Åse Lieve Peer, waar zijn wij?

Peer Gynt (knalt weer) Wij gaan nu op de grote weg toe.

Åse Ik word ziek van deze reis, ik voel me moe.

Peer Gynt Daar zie ik het grote paleis.
Nu zijn we aan het einde van de reis.

Åse Ik wil liggen met mijn ogen toe;
mijn jongen, ik vertrouw me aan jou toe.

Peer Gynt Grane, mijn draver, maak voort!
Kijk al die mensen daar staan,
krioelend en dringend voor de poort.
Nu komt Peer Gynt er met zijn moeder aan!
Meneer Sint Petrus, wat stelt dit voor?

Laat je moeder er niet door?
Ik zal je zeggen,
dat je heel wat in de schaal moet leggen,
voordat je iemand vindt, die net zo eerlijk is als zij.
En wat mijzelf betreft, het gaat hier niet om mij;
ik kan bij de paleispoort keren.
Schenkt u mij iets in, ik dank u zeer,
zo niet, vertrek ik even vrolijk weer.
Ik deed sterke verhalen en verdraaide de boel,
zoals de duivel op een preekstoel,
en schold mijn moeder uit voor kippekont,
omdat ze zo te kakelen stond en kraaide.
Maar u zult haar eer betonen,
haar met een goede plek belonen.
Niemand hier die meer vermag
vandaag de dag.
Hallo, daar hebben we God de Vader!
Sint Petrus, nu krijg je op je tronie
'Houd op met deze ceremonie;
moeder Åse, kom rustig nader!'
Ja, net wat ik dacht!
Nu geen streken!
Waarom lijkt het of je ogen breken?
Moeder! Ben je van je stuk gebracht-!
Ogen open, kijk gewoon! -
Zeg iets moeder; ik ben het, je zoon!
Ja, dus! - Je kunt nu rusten, Grane;
Van hier af zullen we niet verder gaan.

(met diepe stem)

(voelt voorzichtig aan haar voorhoofd
en handen; daarna gooit hij het
touw op een stoel en zegt zacht:)

... lacht luid en draait zich om naar
zijn moeder

... angst

... loopt naar het hoofdeinde

... sluit haar ogen en buigt zich

	Dank je voor elke dag, voor de klappen, voor het sussen! - Bedank mij ondertussen - voor de reis - zie zo, dat mag. Wat! Peer! Het ergste is voorbij, de zwaarste zorg en nood! Heregod, wat ligt ze er mooi bij, of is ze - ?	... drukt zijn wang op haar mond
Arbeidersvrouw (komt binnen)		
Peer Gynt	Stil! Ze is dood. Begraaf moeder met eerbied. Ik blijf hier niet.	... Kari huilt bij het lijk. Peer Gynt loopt lang in de kamer rond; eindelijk blijft hij bij het bed staan
De vrouw	Ga je hier ver vandaan?	
Peer Gynt	Ik denk naar zee te gaan.	
De vrouw	Zo ver?	
Peer Gynt	En nog veel verder.	... hij gaat